

Освіта України в системі формування людського капіталу

Баєва О.І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Кафедра управління та економіки підприємства

kaf.yep@nuph.edu.ua

Вступ. Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави. Формування людського капіталу засобами освіти збільшує науково-технічний потенціал країни, сприяє економічному зростанню та інвестиціям і є головним фактором успіху на ринку.

Методи досліджень. У процесі дослідження використовувалися методи опрацювання інформації, індукції та дедукції.

Результати досліджень. Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Освіта компенсує витрати старіння населення, активізує розробку та втілення нових технологій, прискорює реалізацію інноваційних проєктів. Важливими інститутами у формуванні людського капіталу є навчальні заклади. В процесі формального та неформального навчання

створюється людський капітал. В сучасних умовах зменшується потреба в малокваліфікованій праці та зростає частка розумової праці у виробництві. Освіта підвищує соціальний статус людини на ринку праці, розвиває підприємницькі навички, збільшує здійснення наукових відкриттів. Чим краще освітня підготовка, тим вище заробітна плата робітників і менше ризик потрапляння в безробітні. Економічна віддача від людського капіталу перевищує віддачу від фізичного капіталу.

Дослідження в галузі оцінки освіти здійснюються такими організаціями як Організація економічного співробітництва та розвитку, Світовий банк та Міжнародна асоціація з оцінки учбових досягнень. Згідно з міжнародними дослідженнями понад 60 % роботодавців незадоволені рівнем професійної підготовки кадрів, з них майже 70 % незадоволені практичними навичками робітників.

Українська вища школа не відповідає реаліям сьогодення. Немає зв'язку між ринком освітніх послуг і ринком праці. Освітня система України не орієнтується на забезпечення потреб економіки, а тільки на самовідтворення. Держава продовжує розглядати витрати на освіту як елемент соціальної політики, а не інвестиції в людський капітал. В Україні, роботу за спеціальністю не можуть знайти навіть ті, хто навчався в державних ЗВО за бюджетні кошти. Майже кожен другий громадянин України не працює за спеціальністю. Крім цього, 65 % українців, які працюють за спеціальністю, мають бажання змінити професію; 32 % взагалі не працювали за спеціальністю; 15 % працювали за спеціальніс-

тю, але змінили роботу; 36 % після закінчення навчання вирішили заробляти в інших галузях; 11 % змінили професію. Серед тих, хто зараз тільки навчається, четверта частина мають наміри працювати за отриманою спеціальністю, 40 % здобувачів вищої освіти планують працювати за фахом тільки у випадку гідної оплати, 11.6 % вже на етапі навчання не планують працювати за обраною спеціальністю. Це свідчить про неефективне використання людського капіталу.

Програма розвитку ООН займається дослідженнями, спрямованими на виявлення сучасного рівня освіти. Індекс рівня освіти - це ключовий показник добробуту суспільства всього світу, який визначає, на якому рівні знаходиться розвиток тієї чи іншої країни. В першу чергу мається на увазі розвиток економічний, технологічний, промисловий, що надає прямий вплив на якість життя та людський капітал. Дослідження проводяться щороку, вони надають наступні дані з індексами. За рівнем освіти лідерами є такі країни: Авст-

ралія – 0.939, Данія – 0.923, Нова Зеландія – 0.917, Норвегія – 0.916, Німеччина – 0.914, Ірландія – 0.910, Ісландія – 0.906, США – 0.900, Нідерланди – 0.897. Вважається, що розвинені країни повинні володіти мінімальним показником 0.8, хоча багато з них мають показник 0.9 або вище. Це вказує на високій рівень якості людського капіталу та ефективно його використання. Україна, на жаль, навіть не входить до ТОП-30 рейтингу держав із високим рівнем освіти.

Висновки. Таким чином, на сучасному етапі, інвестування в людський капітал стає більш важливим для людини і всього суспільства. У період розвитку інформаційних технологій зростає потреба у підготовлених фахівцях. Держава повинна створити для цього сприятливі умови і врахувати ситуацію на ринку праці та перспективи його розвитку. Це допоможе більш ефективно використовувати людський капітал, який є запорукою економічного, політичного та соціального розвитку країни.

“ Баєва О.І. (2020). Освіта України в системі формування людського капіталу. *Фармакоеконіміка в Україні: стан та перспективи розвитку : матеріали XII наук.-практ. INTERNET-конф., м.Харків, 22 травня 2020 р.* 113-114. ”